

Soạn bài Hê-ra-clét đi tìm táo vàng ngắn nhất - Cánh Diều

1. Chuẩn bị

Yêu cầu (trang 13 SGK Ngữ văn lớp 10 Tập 1): Đọc phần Kiến thức ngữ văn để vận dụng vào đọc hiểu văn bản.

- Khi đọc thần thoại, các em cần chú ý:

+ Tóm tắt được nội dung văn bản (Câu chuyện kể lại sự kiện gì? Xảy ra trong bối cảnh thời gian, không gian như thế nào? Có chi tiết thần kì nào?)

+ Nhân vật chính là ai? Có điểm gì nổi bật?

+ Câu chuyện gửi gắm thông điệp gì?

+ Liên hệ, kết nối với kinh nghiệm sống của bản thân để hiểu thêm câu chuyện.

- Đọc trước đoạn trích, tìm hiểu những chiến công khác của Hê-ra-clét và các thông tin về thần thoại Hi Lạp từ các nguồn khác nhau, lựa chọn và ghi chép một số thông tin quan trọng liên quan đến đoạn trích này.

- Đọc nội dung giới thiệu để hiểu bối cảnh đoạn trích.

Trả lời:

- **Tóm tắt văn bản Hê-ra-clét đi tìm táo vàng:** Văn bản kể lại hành trình đi tìm táo vàng của người anh hùng Hê-ra-clét theo lệnh của nhà vua O-ri-xtê. Cây táo vàng vốn của nữ thần đất Gai-a vĩ đại, được canh giữ bởi con rồng trăm đầu La-đông và ba chị em tiên nữ Nanh-phơ. Trên đường đi tìm táo vàng, Hê-ra-clét gặp nhiều thử thách như phải giao đấu với hai cha con thần chiến tranh A-rét, đi tìm thần biển Nê-rê để hỏi đường, băng qua cực bắc, băng qua sa mạc, chiến đấu với gã khổng lồ độc ác Ăng-tê. Khi đặt chân đến Ai Cập, Hê-ra-clét còn suýt bị vua Ai Cập bắt làm vật hiến tế, chàng tiếp tục chiến đấu để lên đường. Cuối cùng, chàng cũng tới được vùng núi Cô-ca-dơ. Tại đây, chàng đã cứu được thần Prô-mê-tê đang bị thần Dớt trừng phạt. Để trả ơn Hê-ra-clét, thần Prô-mê-tê đã nói cho Hê-ra-clét biết, muốn lấy được táo vàng, phải nhờ thần At-lát. Vậy là Hê-ra-clét đi tìm thần Át-lát. Thần Át-lát lúc này đang phải khom lưng đỡ bầu trời. Theo lời đề nghị của thần Át-lát, Hê-ra-clét ghé vai gánh giúp bầu

trời cho thần Át-lát để thần đi lấy giúp táo vàng. Lấy được táo vàng về, thần Át-lát toan lừa Hê-ra-clét gánh luôn bầu trời giúp mình, nhưng Hê-ra-clét nhanh trí đã nhận ra âm mưu ấy và tương kế tựu kế, thoát khỏi cái bẫy, mang táo vàng trở về.

- Nhân vật chính của câu chuyện chính là Hê-ra-clét – hình tượng tiêu biểu cho sức mạnh thể chất và tinh thần của người anh hùng cổ đại với những chiến công phi thường: tiêu diệt quái vật, trừng phạt bạo chúa và những kẻ gian ác. Hê-ra-clét thuộc kiểu nhân vật anh hùng, là người thường nhưng có sức mạnh “sánh tựa thần linh”.

- Câu chuyện gửi gắm thông điệp ca ngợi về hình tượng người anh hùng cổ đại thông minh, anh dũng với sức mạnh thể chất và tinh thần phi thường, không quản ngại khó khăn, vất vả và nguy hiểm đến tính mạng để hoàn thành nhiệm vụ, tạo nên những chiến công thần kì trong nhân loại.

- Thần thoại Hy Lạp là di sản văn hóa của người Hy Lạp cổ đại. Thần thoại Hy Lạp là tập hợp của những huyền thoại, truyền thuyết lưu hành trong dân gian, được truyền khẩu qua nhiều thế hệ và được ghi chép lại khi có chữ viết. Nhân vật trong thần thoại Hy Lạp là các vị thần, các vị anh hùng có hình dạng và hành động phi thường, có khả năng biến hóa khôn lường. Nội dung của thần thoại Hy Lạp kể về chiến công của các vị thần hay người anh hùng, hoặc kể về nguồn gốc thế giới, ý nghĩa tín ngưỡng hay các lễ nghi tôn giáo... Trong Thần thoại Hy Lạp, Hê-ra-clét là con riêng của thần Dớt, được thừa hưởng sức mạnh “sánh tựa thần linh” của những vị thần trên đỉnh Olympus. Trải qua biến cố mất hết vợ con, Hê-ra-clét buộc phải đi làm đầy tớ trong suốt mười hai năm cho nhà vua O-ri-xtê. Cũng nhờ đó, Hê-ra-clét đã lập nên mười hai chiến công chói lọi như: giết con sư tử ở Nê-mê, giết mãng xà Hi-đrơ ở Léc-nơ, bắt sống bò mộng ở đảo Crét,...

Soạn bài Hê-ra-clét đi tìm táo vàng ngắn gọn

2. Đọc hiểu

* Nội dung chính:

Văn bản “Hê-ra-clét đi tìm táo vàng” nói về hành trình đi tìm táo vàng của người anh hùng Hê-ra-clét theo lệnh của nhà vua O-ri-xtê. Trải qua biết bao nhiêu khó khăn, Hê-ra-clét nhanh trí và tương kế tựu kế, thoát khỏi cái bẫy của thần Át-lát, mang táo vàng trở về.

Soạn bài Hê-ra-clét đi tìm táo vàng | Hay nhất Soạn văn 10 Cánh diều

* Trả lời câu hỏi giữa bài:

Câu 1 (trang 15 SGK Ngữ văn lớp 10 Tập 1): Chú ý điểm đặc biệt của khu vườn có cây táo vàng.

Trả lời:

- Cây táo vàng được trồng trong khu vườn của thần Hê-ra, một khu vườn rất thâm nghiêm cách không xa nơi thần Át-lát giơ vai chống đỡ bầu trời. Khu vườn được canh giữ bởi rừng La-đông có tới một trăm cái đầu không lúc nào ngủ. Cẩn thận hơn, Hê-ra còn giao cho ba chị em tiên nữ Chi-âu Hôm trông coi.

Câu 2 (trang 15 SGK Ngữ văn lớp 10 Tập 1): Cuộc giao đấu giữa Hê-ra- clét với Ăng-tê được miêu tả như thế nào?

Trả lời:

- Cuộc giao đấu giữa Hê-ra-clét và Ăng-tê diễn ra vô cùng quyết liệt. Ba lần Hê-ra-clét quật Ăng-tê ngã xuống đất, tưởng Ăng-tê chết hẳn thế mà chỉ thoáng một cái, Ăng-tê lại bật dậy, tiếp tục giao đấu với Hê-ra-clét. Thì ra Đất Mẹ Gai-a luôn luôn tiếp sức cho đứa con Ăng-tê của mình. Nắm được điểm mạnh này, Hê-ra-clét quyết định loại trừ nó bằng cách nhắm vào sơ hở của Ăng-tê: nhắc bổng Ăng-tê lên cho chân lia khỏi mặt đất rồi chàng xoay ngược đầu Ăng-tê xuống.

Câu 3 (trang 16 SGK Ngữ văn lớp 10 Tập 1): Chú ý hình ảnh mang tính biểu tượng “Prô-mê-tê bị xiềng”.

Trả lời:

- Hình ảnh mang tính biểu tượng: Prô-mê-tê bị xiềng mang ý nghĩa rằng vị thần ân nhân của loài người không chịu khuất phục trước cường quyền, bạo lực, đã chịu đựng mọi cực hình tàn khốc mà thần Dớt trừng phạt. Hình tượng Prô-mê-tê là hiện thân của chủ nghĩa anh hùng thời đại, thời đại của những chiến sĩ Marathon lưng lẩy không biết cúi đầu trước bất kỳ một sức mạnh thù địch nào. Đây là hình tượng mang tính thẩm mỹ cao, kết hợp hài hòa giữa cái hùng, cái cao thượng và cái bi kịch.

Câu 4 (trang 17 SGK Ngữ văn lớp 10 Tập 1): Chú ý chi tiết Hê-ra-clét giơ lưng chống đỡ bầu trời thay cho thần Át-lát.

Trả lời:

- Hê-ra-clét ghé vai vào giơ lưng ra chống đỡ bầu trời. Một sức nặng ghé góm, chưa từng thấy, đè lên vai và lưng người con trai của thần Dớt vĩ đại. Gân cốt trong người chàng như căng ra. Khỏe mạnh như chàng mà còn loạng choạng, mồ hôi đổ ra như tắm. Nhờ có nữ thần A-tê-na luôn ở cạnh để trợ giúp thêm sức lực cho chàng mà Hê-ra-clét đứng vững cho đến khi Át-lát trở về.

Câu 5 (trang 17 SGK Ngữ văn lớp 10 Tập 1): Cuộc đấu trí giữa Hê-ra-clét và thần Át-lát có ý nghĩa gì?

Trả lời:

- Sau nhiều thử thách buộc Hê-ra-clét phải bộc lộ sức khỏe, năng lực và phẩm chất ý chí phi thường, thì thử thách cuối cùng, tuy không đến từ những đối thủ luôn muốn tiêu diệt chàng, nhưng nếu Hê-ra-clét không nhanh trí vượt qua thì suốt đời chàng phải gánh bầu trời cho thần Át-lát. Hê-ra-clét không những nhận ra ý đồ của thần, mà còn nhanh trí tương kế tựu kế "lừa" ngược lại để thần phải chịu thua.

Câu 6 (trang 18 SGK Ngữ văn lớp 7 Tập 1): Từ hình ảnh nào trong đoạn trích mà ở môn Địa lí, các tập bản đồ được gọi là átlát?

Trả lời:

- Atlax bị thần Dớt bắt phải giơ vai ra, gánh đội, chống đỡ cả bầu trời suốt quanh năm. Thời cổ đại người ta tạc tượng vị thần này là một con người to khỏe, lực lưỡng đang cúi khom lưng giơ vai ra chống đỡ cả một quả cầu nặng trên vai. Vì lẽ đó cho nên sau này nhiều nước trên thế giới đã đặt tên cho những cuốn sách in sách bản đồ, địa lý nước này nước khác, từ đó mở rộng ra cả những cuốn sách khoa học địa lý.

*** Trả lời câu hỏi cuối bài:**

Câu 1 (trang 18 SGK Ngữ văn lớp 10 Tập 1): Mỗi phần trong văn bản Hê-ra-clét đi tìm táo vàng kể về sự kiện gì? Các đoạn tóm tắt nội dung lược đoạn trích cho biết Hê-ra-clét đã phải trải qua những cuộc thử thách nào nữa.

Trả lời:

- Văn bản Hê-ra-clét đi tìm táo vàng có 4 phần, mỗi phần kể lại các sự việc:

Phần 1: Kể về nguồn gốc và điểm đặc biệt của cây táo.

Phần 2: Cuộc chiến của Hê-ra-clét với gã khổng lồ độc ác Ăng-tê.

Phần 3: Giải cứu thần Prô-mê-tê. Phần 4: Hê-ra-clét tìm gặp thần Át-lát, gánh giúp bầu trời cho thần đi lấy táo.

Các đoạn tóm lược còn cho biết Hê-ra-clét còn phải trải qua những thử thách: Giao đấu với hai cha con thần chiến tranh A-rét, đi tìm thần biển Nê-rê để hỏi đường, băng qua cực bắc, băng qua sa mạc, chiến đấu với những kẻ bắt chàng làm vật hiến tế.

Câu 2 (trang 18 SGK Ngữ văn lớp 10 Tập 1): Chỉ ra những chi tiết hoang đường, tưởng tượng trong đoạn trích. Ý nghĩa của mỗi chi tiết ấy?

Trả lời:

- Những chi tiết hoang đường, tưởng tượng trong đoạn trích:

+ Những nhân vật hoang đường: Thần đất, rừng trăm đầu, thần chiến tranh, thần biển, gã khổng lồ Ăng-tê, thần Prô-mê-tê, thần Át-lát..

+ Những chi tiết hoang đường: Gã khổng lồ Ăng-tê mỗi lần ngã xuống đất được thần đất tiếp thêm cho sức mạnh, lá gan của thần Prô-mê-tê bị chim moi lại mọc lại được, thần Át-lát có thể đỡ cả bầu trời, Hê-ra-clét cũng có thể đỡ được bầu trời như thần Át-lát..

Ý nghĩa của các chi tiết hoang đường, tưởng tượng: Làm cho câu chuyện thêm li kì, hấp dẫn; tăng thêm thử thách cho người anh hùng, từ đó góp phần tô đậm thêm chiến công vẻ vang của người anh hùng Hê-ra-clét.

Câu 3 (trang 18 SGK Ngữ văn lớp 10 Tập 1): Nhân vật Hê-ra-clét trong đoạn trích là người như thế nào? Hãy phân tích đặc điểm của nhân vật này qua một số biểu hiện cụ thể.

Trả lời:

- Nhân vật Hê-ra-clét là người anh hùng có trí tuệ thông minh, năng lực phi thường, người có ý chí, nghị lực và có trái tim nhân hậu.

Năng lực phi thường thể hiện qua hành trình chàng đi tìm tảo vàng phải đối mặt với rất nhiều thử thách, chiến đấu với nhiều đối thủ có sức khỏe, năng lực cũng phi thường nhưng chàng đều giành chiến thắng.

Trí tuệ của Hê-ra-clét thể hiện lần thứ nhất là khi giao đấu với thần Ăng-tê, nhiều lần không thể hạ gục được Ăng-tê, Hê-ra-clét đã nhanh trí nhận ra điểm mạnh của Ăng-tê là được thần Đất tiếp sức, chàng thay đổi cách đánh và chiến thắng. Lần thứ hai là đối phó với âm mưu của thần Át-lát khi vị thần này định trao luôn sứ mệnh đỡ bầu trời

cho chàng, chàng nhanh trí đã nhận ra âm mưu ấy và tương kế tựu kế, thoát khỏi cái bẫy, mang táo vàng trở về.

Ý chí nghị lực của Hê-ra-clét là ý chí của con người dù phải trải qua hành trình đàng đẵng (lên cực Bắc, qua sa mạc), mù mịt (không biết cây táo vàng ở đâu), đầy thử thách và nguy hiểm rình rập nhưng chàng không hề chùn bước, quyết tâm thực hiện nhiệm vụ đến cùng.

Hê-ra-clét còn là người anh hùng có trái tim nhân hậu. Chứng kiến cực hình tàn nhẫn mà thần Dớt trừng phạt thần Prô-mê-tê, Hê-ra-clét động lòng thương xót, chàng đã chiến đấu với con đại bàng to lớn để cứu thần Prô-mê-tê.

Câu 4 (trang 18 SGK Ngữ văn lớp 10 Tập 1): Đoạn trích phản ánh nhận thức và cách lí giải của con người thời cổ đại về đi đâu gì? Theo em, ngày nay câu chuyện Hê-ra-clét đi tìm táo vàng có còn sức hấp dẫn không? Tại sao?

Trả lời:

- Thông qua nhân vật Prô-mê-tê, đoạn trích trên phản ánh nhận thức và cách lí giải của con người thời cổ đại về Nguồn gốc của loài người, nguồn gốc của lửa (loài người là do thần Prô-mê-tê tạo ra, lửa cũng là do thần Prô-mê-tê lấy cắp của thần Dớt mang đến cho loài người).

Ngày nay, câu chuyện Hê-ra-clét đi tìm táo vàng vẫn có sức hấp dẫn đặc biệt bởi sự li kì trong từng thử thách dành cho nhân vật, bởi những yếu tố kì ảo đậm nét, bởi sự khắc họa hình ảnh nhân vật người anh hùng với sự hội tụ của nhiều vẻ đẹp ...

Câu 5 (trang 18 SGK Ngữ văn lớp 10 Tập 1): Chi tiết, hình ảnh nào của văn bản Hê-ra-clét đi tìm táo vàng để lại ấn tượng đặc biệt đối với em? Hãy vẽ hoặc mô tả bằng lời chi tiết, hình ảnh đó.

Trả lời:

- Chi tiết Hê-ra-clét đấu trí với thần Át – lát khiến em thích thú. Sau nhiều thử thách buộc Hê-ra-clét phải bộc lộ sức khỏe, năng lực và phẩm chất ý chí phi thường, thì thử thách cuối cùng, tuy không đến từ những đối thủ luôn muốn tiêu diệt chàng, nhưng nếu Hê-ra-clét không nhanh trí vượt qua thì suốt đời chàng phải gánh bầu trời cho thần Át-lát. Hê-ra-clét không những nhận ra ý đồ của thần, mà còn nhanh trí tương kế tựu kế "lừa" ngược lại để thần phải chịu thua.

Câu 6 (trang 18 SGK Ngữ văn lớp 10 Tập 1): Từ đoạn trích trên, em hãy giải thích ý nghĩa của những điển tích: Ăng-tê và Đất Mẹ; Pro-mê-tê bị xiềng.

Trả lời:

Ý nghĩa của những điển tích Ăng-tê và Pro-mê-tê bị xiềng là:

- Ăng-tê và Đất Mẹ: biểu tượng cho tình cảm mẹ con thiêng liêng, cao quý
- Thần Pro-mê-tê là một biểu tượng văn hóa của loài người. Hình ảnh thần Pro-mê-tê bị xiềng cho thấy gánh nặng, rào cản phát triển của văn minh nhân loại.